

פרשת כי תשא

אך את שבתותי תשמרו כי אות היא ביני וביניכם לדרתים לדעת כי אני ה' מקדשכם (לא, יג)

ולהלן (יז) כתיב "ביני ובין בני ישראל הוא לעלם", דמשמעו שהשבת היא אות לעולם, ולעולם היינו לעולמי עולמים ואף לימות המשיח, וצ"ב שכאן מבואר שהשבת היא אות רק לדורותיכם, שמובנו הוא לדור דור אבל לא לימות המשיח. וכן מדויק בדברי המכילתא דדייק על הפסוק אות היא לעולם דאין השבת בטילה לעולם, ולא מצינו שדייק כן בהאי קרא דכתיב לדורותיכם, ויש להבין חילוק הדבר.

והנראה, דבשבת נאמרו בה שני דברים, א' שהיא זכר למעשה בראשית, ב' שהיא זכר ליציאת מצרים, וכפי הנאמר בלוחות הראשונות ששבת היא זכרון למעשה בראשית, ואילו בלוחות השניות כתוב וזכרת כי עבד היית במצרים, ובקידוש השבת מזכירים אנו שני הדברים גם יחד.

ולפ"ז י"ל דאף האות שבשבת נאמרו בו שני ענינים, דישנם שני אותות, האחד כנגד מעשה בראשית והשני כנגד יציאת מצרים, וביאר הגרי"ז דהאות לזכר מעשה בראשית כולל אף את המועדים כדכתיב אך את שבתותי תשמרו, ובעירובין (צו, א) פרש"י שבתות וימים טובים הן עצמן אות בין הקב"ה וישראל כדכתיב אות היא ביני וביניכם, ומדכתיב שבתותי בלשון רבים הרי שכלל בכך אף את המועדים שנקראו שבת כדאיתא במס' שבועות (ט, ב) יעו"ש.

והמועדים בעיקרם הינם אות וזכרון ליציאת מצרים, ולכך האות הראשון הנאמר בקרא הינו זכר ליציאת מצרים שזהו היסוד לבחירת ישראל כעם, ובו נכללו כל המועדות שאף הם זכר ליציאת מצרים, אולם האות השני הוא זכרון למעשה בראשית, כדכתיב כי ששת ימים עשה ה' וכו', לכן כתיב שבת בלשון יחיד כיון שמדובר בשבת בראשית ולא ביתר המועדים.

ובזה יבואר, דבקרא דידן שהוא אות לזכר שבתות ומועדים כתיב לדורותיכם, כיון דאות זה שהוא זכר למעשה בראשית קיים לעולם ולא יתבטל, אולם האות השני שהוא זכר ליציאת מצרים יתבטל לעתיד לבא, דקיי"ל כרבנן בברכות (יב, א) דלא מזכירים יציאת מצרים לעתיד לבא, ומה"ט לא מנאה הרמב"ם במנין המצוות דהוא מצוה לשעה, כיון שיתבטלו זכירת יציאת מצרים לעתיד לבא.

ולכן מבוארת דרשת המכילתא דאין השבת בטילה לעולם כדכתיב אות היא לעולם, דרק אות זה שהשבת היא זכר למעשה בראשית לא יתבטל לעולם, אולם מה שהשבת היא אות זכר ליציאת מצרים זהו רק לדורותיכם ולא לעתיד לבא כמבואר

מקור: נחלת בנימין